

Konferencija dėl Europos ateities

PROTOKOLO SANTRAUKA

Darbo grupė klimato kaitos ir aplinkos klausimais, kuriai pirmininkauja A. Pasková (Taryba, Čekija)
2022 m. sausio 5 d. 9.00–12.00 val. (nuotolinis posėdis)

1. Pirmininkės įžanginės pastabos

Pradėjusi posėdį, Pirmininkė priminė nariams, jog posėdis sušauktas tam, kad būtų galima pratęsti 2021 m. gruodžio 17 d. įvykusio paskutinio posėdžio diskusiją. Anksčiau buvo aptartos keturios iš temų, dėl kurių balsuota, t. y.: i) energetika; ii) transportas; iii) tvarus vartojimas ir gamyba; Kitos temos, kurias reikia aptarti, yra šios: i) žemės ūkis, ii) biologinė įvairovė; iii) kraštovaizdis ir statybos; iv) požiūrio ir elgesio pokyčių skatinimas; v) subsidijavimas ir apmokestinimas.

Pirmininkė priminė nariams, kad savaitgalį Lenkijoje vyks Europos piliečių forumas tema „Klimato kaita ir aplinka /sveikata“ ir kad jo rekomendacijos bus aptartos kitame darbo grupės posėdyje.

Pirmininkė pakartojo, kad, kaip ir ankstesniuose posėdžiuose, kiekviena tema žodis visų pirma bus suteiktas piliečiams. Ji taip pat nurodė, kad darbo grupės nariams netrukus bus išplatintas gruodžio mėn. posėdžio santraukos projektas.

2. Diskusijos atskiromis temomis

Žemės ūkis:

- Bendrą žemės ūkio politiką turėtų būti galima pritaikyti prie regioninių aplinkybių, ji turėtų būti mažiau centralizuota ir platesnių užmojų.
- Raginama atidžiau tikrinti subsidijas, taip pat ir ES lygmeniu, ar lėšos naudojamos taip, kaip numatyta ir (arba) kaip teigia gavėjai. Parama turėtų būti skiriama jauniems ūkininkams bei naujoviškiems gamybos metodams ir turėtų būti kompensuojamos didesnės išlaidos. Smulkesni ūkiai kuria daugiau darbo vietų ir didina kaimo vietovių patrauklumą.
- Atsakingame žemės ūkyje turėtų būti atsižvelgiama į klimato kaitos poveikį ir atitinkamai prisitaikoma. Moksliniais tyrimais turėtų būti nustatyta, kuriuos kultūrinius augalus tinka auginti vietovėse, kuriose yra didelė potvynių ar gaisrų tikimybė, kad būtų išvengta nesėkmingo derliaus. Turi būti apsaugotas žemės ūkiui skirtas dirvožemis; pernelyg dažnai žemės ūkio paskirties dirvožemis perskiriamas statyboms ir užsandarinamas.
- Reikia visoje ES taikyti tvarių miškų koncepciją, kad išteklių būtų išgaunami tvariai, būtų kuriamos darbo vietos ir saugoma miškų biologinė įvairovė, kartu skatinant miškų atželdinimą.
- Kiti iškelti klausimai: i) griežtos taisyklės dėl aiškaus kilmės šalies žymėjimo prekybos centruose; ii) ES nepriklausomumas sėklų gamybos srityje; iii) ES masto požiūris į vandens ir vėjo sukiamą dirvožemio eroziją; iv) glifosato teikimo ES rinkai panaikinimas ir tikslingo pesticidų bei trąšų naudojimo, ypač netoli ekologinių ūkių, problemos sprendimas. v) genetiškai modifikuotų organizmų naudojimo pramoniniuose ūkiuose sustabdymas; vi) vietos gamybos maksimizavimas ir maisto importo sumažinimas.

Konferencija dėl Europos ateities

- Žemės ūkio sektoriuje 70 proc. šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio išmeta gyvulininkystės ūkiai. Taigi reikia svarstyti apie mėsos vartojimo sumažinimą.
- Reikia subsidijuoti ūkius, ypač jei jie prisideda prie biologinės įvairovės, maisto saugos ir maisto pakankamumo. Maisto kainos turėtų atspindėti su CO₂ susijusias išlaidas. Tuo pat metu aplinkos problemos neturėtų būti perkelti į kitas pasaulio dalis perkeliant gamybą, o vartotojų kainos turi išlikti prieinamos.
- Subsidijos turėtų būti orientuotos į paslaugas ir kokybę, o ne į dirbamus plotus. Reikėtų laikytis šiuolaikinės žemės ūkio sampratos, pagal kurią žemės ūkis gali užtikrinti maisto saugą, taip pat apsvaistyti naujus veisimo metodus, kad žemės ūkis taptų mažiau kenksmingas aplinkai ir kartu efektyvesnis.

Biologinė įvairovė

- Buvo aptarti įvairūs teršalai – nuo aviacinio žibalo, kuris kaupiasi virš Ispanijos Viduržemio jūros pakrantės, iki pesticidų ir endokrininę sistemą ardančių medžiagų. Parodytas ypač didelis susirūpinimas dėl pastarųjų poveikio Europos bičių populiacijoms. Buvo išreikštas nerimas dėl peržvejojimo, be kita ko, dėl ribotos prieigos prie JK vandenų, ir dėl vabzdžių nykimo.
- Pažymėta, kad reikia didinti biologinės įvairovės projektų finansavimą ir informuotumą apie biologinės įvairovės teisės aktus tarptautinėje arenoje.
- Politikoje, kaip antai strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ išdėstyta politika, turi būti nustatyti teisiškai privalomi tikslai (dėl pesticidų naudojimo mažinimo arba biologinei įvairovei skirtos erdvės žemės ūkyje). Kuo greičiau turėtų būti priimta ES dirvožemio srities teisės aktų sistema. Reikėtų aptarti kylančias grėsmes ir skirtingo pobūdžio taršą, darančią poveikį rūšims, kurios nėra gerai žinomos, pavyzdžiui, šviesinę taršą.

Kraštovaizdis ir statybos

- Buvo išreikštas susirūpinimas dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių (vėjo arba saulės jėgainių) poveikio kraštovaizdžiui. Vėjo elektrinių parkai turėtų būti perdirbami.
- Reikia spręsti didėjančio žaliavų trūkumo problemą. Dėmesį reikėtų sutelkti ne tik į naujų statybinių medžiagų kūrimą (vengiant betono ir medienos, kaip ribotų išteklių), bet ir medžiagų perdirbimą ir esamų pastatų atnaujinimą, o ne naujų pastatų statybą – šiame kontekste taip pat buvo paminėta karjerų keliama (oro ir akustinė) tarša.
- Buvo iškeltas klausimas dėl dykry panaudojimo statyboms arba nenaudojamų pastatų panaudojimo.
- Akcentuota, kad daugiausia dėmesio reikia skirti energijos suvartojimo mažinimui, be kita ko, atliekant izoliaciją. Statybos sektorius yra svarbus šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo šaltinis, ir Komisijos renovacijos bangą būtų galima susieti su saulės energijos banga. Pažymėta, kad didesnis dėmesys turėtų būti skiriamas žaliajai architektūrai miestuose (žaliosios sienos / žalieji stogai).
- Reikia atsižvelgti į visų žaliųjų priemonių sąnaudas.

Požiūrio ir elgsenos pokyčių skatinimas, subsidijavimas ir apmokestinimas (bendrai aptartos temos)

Konferencija dėl Europos ateities

- Švaistymo problemą reikia spręsti subsidijuojant elgsenos pokyčius ir užtikrinant, kad švietimas taptų šių pokyčių pagrindu, daugiausia dėmesio skiriant mokykloms ir jaunajai kartai.
- Siekiant išvengti perteklinio vartojimo pasaulyje, kuriame gyvena 7 mlrd. Žmonių, turėtų būti naudojama kuo mažiau erdvės ir energijos.
- Viešoji politika turi remti ne tik individualius elgsenos pokyčius, bet ir struktūrinius pokyčius, pvz., akcentuojant teigiamus pokyčius viešuosiuose konkursuose.
- Buvo kritikuojamas ES susitelkimas į energijos importo modelį ir tai, kad vien Italijoje išmokėta 19 mlrd. EUR kaip dotacijos iškastinio kuro gamintojams. Šios lėšos turėtų būti nukreiptos į atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir į didelių energijos kainų poveikio žmonėms, kuriems sunku susimokėti, mažinimą.
- Labiau augalinė mityba būtų teigiamas elgsenos pokytis.

3. Baigiamosios pirmininkės pastabos

Pirmininkė padėkojo visiems nariams už dalyvavimą ir pranešė, kad kitas darbo grupės posėdis ir Konferencijos plenarinė sesija vyks sausio 21–22 d.